

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII

KLASA VII

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIÓW

Uczeń:

- przedstawia hierarchizację budowy organizmu człowieka (komórki, tkanki, narządy, układy narządów, organizm),
- rozpoznaje elementy budowy skóry (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz określa związek budowy tych elementów z funkcjami pełnionymi przez skórę,
- podaje przykłady chorób skóry (grzybice skóry, czerniak) oraz zasady ich profilaktyki,
- rozpoznaje (na schemacie, rysunku, modelu, według opisu itd.) elementy szkieletu osiowego, obręczy i kończyn,
- przedstawia funkcje kości; określa cechy budowy fizycznej i chemicznej kości oraz planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące rolę składników chemicznych kości,
- przedstawia rolę i współdziałanie mięśni, ścięgien, kości i stawów w wykonywaniu ruchów,
- podaje przykłady schorzeń układu ruchu (skrzywienia kręgosłupa, płaskostopie, krzywica, osteoporoza) oraz zasady ich profilaktyki,
- rozpoznaje (na schemacie, rysunku, modelu, według opisu itd.) elementy układu pokarmowego,
- przedstawia ich funkcje oraz określa związek budowy tych elementów z pełnioną funkcją,
- przedstawia źródła i wyjaśnia znaczenie składników pokarmowych (białka, cukry, tłuszcze, witaminy, sole mineralne i woda) dla prawidłowego funkcjonowania organizmu oraz planuje i przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność wybranych składników pokarmowych w produktach spożywczych,
- podaje przykłady chorób układu pokarmowego (WZW A, WZW B, WZW C, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, zatrucia pokarmowe, rak jelita grubego) oraz zasady ich profilaktyki,
- rozpoznaje elementy budowy układu krążenia (na schemacie, rysunku, według opisu itd.) i przedstawia ich funkcje,
- przedstawia rolę głównych składników krwi (krwinki czerwone i białe, płytki krwi, osocze),
- wymienia grupy krwi układu ABO i Rh oraz przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa,
- podaje przykłady chorób krwi (anemia, białaczki), układu krążenia (miażdżycy, nadciśnienie tętnicze, zawał serca) oraz zasady ich profilaktyki,
- wskazuje lokalizację (na schemacie, rysunku, według opisu itd.) wybranych narządów układu odpornościowego: śledziony, grasicy i węzłów chłonnych oraz określa ich funkcje,
- porównuje istotę działania szczepionek i surowicy; podaje wskazania do ich zastosowania oraz uzasadnia konieczność stosowania obowiązkowych szczepień,
- rozpoznaje elementy budowy układu oddechowego (na schemacie, modelu, rysunku, według opisu itd.) i przedstawia ich funkcje oraz określa związek budowy tych elementów z pełnioną funkcją,
- podaje przykłady chorób układu oddechowego (angina, gruźlica, rak płuca) oraz zasady ich profilaktyki,
- przedstawia istotę procesu wydalania i podaje przykłady substancji, które są wydalane z organizmu człowieka (mocznik, dwutlenek węgla) oraz wymienia narządy biorące udział w ich wydalaniu,
- rozpoznaje elementy układu moczowego (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje,
- podaje przykłady chorób układu moczowego (zakażenia dróg moczowych, kamica nerkowa) oraz zasady ich profilaktyki,

- rozpoznaje elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz określa ich funkcje,
- opisuje łuk odruchowy i wymienia rodzaje odruchów; dokonuje obserwacji odruchu kolanowego,
- przedstawia negatywny wpływ na funkcjonowanie układu nerwowego niektórych substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, środków dopingujących, dopalaczy, nikotyny (w tym w e-papierosach) oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków,
- rozpoznaje elementy budowy oka (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje w powstawaniu obrazu, dokonuje obserwacji wykazującej obecność tarczy nerwu wzrokowego,
- rozpoznaje elementy budowy ucha (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje,
- przedstawia rolę zmysłu równowagi, smaku, węchu i dotyku; wskazuje umiejscowienie receptorów właściwych tym zmysłom oraz planuje i przeprowadza doświadczenie sprawdzające gęstość rozmieszczenia receptorów w skórze różnych części ciała,
- wymienia gruczoły dokrewne (przysadka, tarczyca, trzustka, nadnercza, jądra i jajniki),
- wskazuje ich lokalizację i podaje wydzielane przez nie hormony (hormon wzrostu, tyroksyna, insulina, glukagon, adrenalina, testosteron, estrogeny i progesteron) oraz przedstawia ich rolę,
- rozpoznaje elementy budowy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego (na schemacie, według opisu itd.) oraz podaje ich funkcje,
- wymienia etapy rozwoju przedurodzeniowego człowieka (zygota, zarodek, płód) i wyjaśnia wpływ różnych czynników na rozwój zarodka i płodu,
- przedstawia cechy fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka,
- przedstawia zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową,
- analizuje współdziałanie poszczególnych układów narządów w utrzymaniu niektórych parametrów środowiska wewnętrznego na określonym poziomie (temperatura, poziom glukozy we krwi, ilość wody w organizmie),
- przedstawia zdrowie jako stan równowagi środowiska wewnętrznego organizmu oraz choroby jako zaburzenia homeostazy,
- analizuje informacje dołączane do leków oraz wyjaśnia, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych i suplementów.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

Uczeń otrzymuje ocenę:

➤ **NIEDOSTATECZNY** jeżeli:

nie zna podstawowych pojęć i zagadnień omawianych na lekcjach określonych programem nauczania w stopniu koniecznym, nawet przy dużej pomocy nauczyciela nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności, nie włącza się do realizacji zadań na lekcjach. Nie współpracuje z grupą, nie wykazuje chęci poprawy wyników, nie współpracuje w tym względzie z nauczycielem.

➤ **DOPUSZCZAJĄCY** jeżeli:

ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia, wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela, jest biernym uczestnikiem zajęć.

➤ **DOSTATECZNY** jeżeli:

zna i rozumie podstawowe pojęcia i zagadnienia omawiane na lekcjach. Orientuje się w najważniejszych problemach biologicznych, rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne

lub praktyczne o średnim stopniu trudności. Potrafi korzystać z dodatkowych źródeł informacji. Wyciąga wnioski z przeprowadzonych doświadczeń, obserwacji. Posługuje się przyrządami biologicznymi. Stosuje zdobytą wiedzę w typowych sytuacjach życiowych, wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadawalającym.

➤ **DOBRY** jeżeli:

opanował wiadomości określone programem nauczania w stopniu umożliwiającym poprawne stosowanie tych wiadomości i rozwiązywanie (wykonywanie) samodzielne typowych zadań teoretycznych lub praktycznych, opisuje sytuację problemową i poszukuje dróg rozwiązań. Wnioskuje prawidłowo. Stosuje zdobytą wiedzę w praktyce. Przeprowadza doświadczenia i obserwacje biologiczne. Korzysta z dodatkowych źródeł informacji, wykonuje samodzielnie powierzone mu zadania. Współpracuje umiejętnie z grupą. Czynnie uczestniczy w zajęciach.

➤ **BARDZO DOBRY** jeżeli:

w pełnym zakresie opanował materiał programowy wiążąc go w logiczny układ. Posiada dużo dodatkowych informacji, świadczących o zainteresowaniu biologią i korzystaniu z dodatkowych źródeł informacji, samodzielnie formułuje problemy, stawia hipotezy, planuje i prowadzi doświadczenia, obserwacje, hodowle. Wykorzystuje zdobytą wiedzę w działaniach praktycznych. Korzysta z najnowszych i aktualnych źródeł informacji, czynnie uczestniczy w zajęciach, chętnie bierze udział w konkursach i akcjach związanych z tematyką biologiczną, zdrowotną, ekologiczną.

➤ **CELUJĄCY** jeżeli:

posiada wiedzę biologiczną wykraczającą poza zakres wymagań programowych. Samodzielnie i twórczo rozwija zainteresowania biologią. Posługuje się bogatym, poprawnym słownictwem biologicznym. Korzysta z różnych źródeł informacji, samodzielnie planuje i przeprowadza doświadczenia, obserwacje, hodowle. Śledzi na bieżąco i zna najważniejsze osiągnięcia z dziedziny biologii. Sporządza materiały pomocnicze do realizacji zagadnień na lekcjach. Aktywnie uczestniczy w akcjach na rzecz środowiska. Osiąga sukcesy w konkursach, olimpiadach wiedzy biologicznej, ekologicznej, zdrowotnej. Ocenę klasyfikacyjną celującą śródroczną/roczną otrzymują laureaci konkursów o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim oraz laureaci i finaliści olimpiad.